

Максименко К. В.

магістрантка I курсу, спеціальність: 028 менеджмент соціокультурної діяльності, Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка; викладач предметної (циклової) комісії «Менеджмент і культурно-мистецькі івенти технології», освітньо-професійного напрямку «Видовищно-театралізовані заходи», КЗ «Ніжинський фаховий коледж культури і мистецтв імені Марії Заньковецької» Чернігівської обласної ради

Науковий керівник – Солдатенко О. І., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри мистецьких дисциплін Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка

ВАЖЛИВІСТЬ НАДБАННЯ КОМПЕТЕНЦІЙ ЗІ СЦЕНАРНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ПРИ ПІДГОТОВЦІ СПЕЦІАЛІСТІВ З МЕНЕДЖМЕНТУ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Анотація

У статті досліджені компетенції з дисципліни «Сценарна майстерність» при підготовці спеціалістів з Менеджменту соціокультурної діяльності, за освітнім рівнем – фаховий молодший бакалавр. Проаналізовано ключові компетентності, що є показником готовності до професійної діяльності студентів. З'ясовано методи викладацької діяльності. Запропоновані Інтернет-сервіси для якісного дистанційного навчання.

Ключові слова: Сценарна майстерність, компетентність, соціокультурної діяльності.

Annotation

THE IMPORTANCE OF ACQUISITION COMPETENCIES FROM SCREENWRITING WHEN TRAINING SPECIALISTS FOR THE SOCIO- CULTURAL EVENT MANAGEMENT

The article examines the competencies in the discipline "Scriptwriting" in the preparation of specialists of the socio-cultural event management, according to the educational level – professional junior bachelor. Key competencies are analyzed,

which are an indicator of students' readiness for professional activities. The methods of teaching activity have been found out. Internet services for high-quality distance learning have been proposed.

Keywords: Screenwriting, competence, socio-cultural activities.

Професійний портрет підготовки спеціаліста з менеджменту соціокультурної діяльності на думку В. В. Любарець складається з поєднання фахових, особистих, ділових, моральних, естетичних, психологічних, педагогічних якостей, що утворюють систему, в основі якої лежить творча майстерність, соціальна активність, особиста відповідальність, яка сприяє у розв'язуванні актуальних соціокультурних проблем та завдань із залученням художньо-творчих ресурсів [4]. «Необхідними якостями сценариста є здібність до художньо-образного мислення, конкретність режисерського бачення, здатність розкривати основну думку літературного твору через емоційно-образне рішення. Велике значення для сценариста мають педагогічні та організаційні здібності, вміння чітко висловлювати свої думки і захоплювати своїм творчим задумом інших» [1, с. 36].

Погоджуючись з М. В. Крипчуком [3] можна констатувати, що не існує єдиного сценарного шаблону, його і не повинно існувати. Варіантів розвитку історій щонайменше стільки ж, скільки й людей, котрі їх пишуть. Драматургія сценарію має багато специфічних ознак, що відрізняють її від драматургії оригінальної п'єси, яка набагато частіше, ніж театральна, звертається до субстанціональних конфліктів, що виражені абстрактними поняттями, на чому неодноразово підтверджують такі науковці-практики сценарної майстерності як: Н. П. Донченко [1] А. П. Обертинська [6], Лінда Сегер [7], та Роберт Маккі [5]. Ця специфіка обумовлена різними темами театралізованих сценаріїв, що присвячені науковим, філософським чи суспільним проблемам. Специфічним для сценарної драматургії є конфлікт-змагання, що втілюється в іграх, конкурсах, при включенні глядача до сюжету як дійові особи. Слід враховувати два види конфлікту, властивих театралізованому сценарію:

а) прямий (персоніфікований) виникає між героями вистави;

б) непрямий (неперсоніфікований) виникає під час змагання команд або окремих учасників. Без цих основ не можна говорити про компетентного сценариста [5].

«Сценарна майстерність» – це практичні заняття з оволодіння словом і пером, які дають змогу впливати на людську свідомість за допомогою принципів драматургії, грамотно і дієво втілювати свої ідеї у поетичну, сценарну і прозаїчну форму [9]. Тут студентів вчать розпізнавати характери героїв, правильно будувати діалоги, яскраво акцентувати кульмінації і незабутньо прописувати кінцівки своїх творінь.

Метою викладання навчальної дисципліни «Сценарна майстерність» є формування системи знань методики створення сценаріїв театралізованих заходів різних жанрів та практичних навичок їх написання.

Основними завданнями навчальної дисципліни «Сценарна майстерність» є: засвоєння студентами знань про особливості драматургії різних театралізованих заходів, про методи та прийоми створення сценаріїв театралізованих заходів; формування практичних навичок створення компілятивних та авторських сценаріїв театралізованих заходів різних жанрів; формування навичок здійснення самоаналізу результату виконаної роботи з написання сценарію [3].

У 2021 році вступив в дію новий Стандарт фахової передвищої освіти України: освітньо-професійний ступінь фаховий молодший бакалавр, галузі знань 02 Культура і мистецтво, спеціальності 028 Менеджмент соціокультурної діяльності, згідно якого у процесі засвоєння навчальної дисципліни «Сценарна майстерність» у студентів формуються компетентності:

Інтегральна компетентність – здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері менеджменту соціокультурної діяльності, що вимагає застосування положень і методів організації дозвілля, культурного простору та діяльності у сфері культури, та може характеризуватися певною

невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

Загальні компетентності:

- ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою усно і письмово;
- ЗК 5. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології;
- ЗК 6. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість;

Спеціальні компетентності:

- СК 1. Здатність використовувати знання та розуміння традиційних і сучасних культурно-мистецьких процесів і практик у власній професійній діяльності;
- СК 3. Здатність знаходити організаційні рішення до поставлених типових професійних задач у сфері культури та обґрунтовувати їх вибір;
- СК 6. Здатність організовувати та реалізовувати соціокультурні проекти;
- СК 7. Здатність підбирати команду та працювати в команді для досягнення професійних цілей;
- СК 8. Здатність здійснювати міжособистісну, соціальну, дистанційну (через електронні ресурси) та професійну комунікацію в процесі виконання поставлених завдань;
- СК 9. Здатність до просування власних професійних компетентностей на ринку праці [8].

Нормативний зміст підготовки здобувачів фахової передвищої освіти, при засвоєнні навчальної дисципліни «Сценарна майстерність» сформульовані у таких результатах навчання:

- РН 1. Спілкуватися державною мовою усно і письмово включаючи спеціальну термінологію;

- РН 2. Володіти іноземною мовою на рівні, необхідному для виконання типових професійних завдань;
- РН 3. Знати та застосовувати загальні та спеціальні акти законодавства, у тому числі щодо дотримання авторських та суміжних прав та захисту персональних даних;
- РН 5. Демонструвати інформаційну та цифрову грамотність у професійній та комунікаційній діяльності;
- РН 6. Розробляти інформаційні, розпорядчі та організаційні документи у межах поставлених завдань;
- РН 8. Підбирати команду та управляти нею для досягнення професійних цілей;
- РН 9. Здійснювати міжособистісну, соціальну, у тому числі професійну комунікацію, зокрема через електронні ресурси;
- РН 13. Вибирати види соціокультурних проєктів, зміст та форми культурно-мистецьких заходів для різних категорій населення з урахування гендерних, культурних, етнічних, релігійних особливостей громадян;
- РН 16. Діяти відповідно до етичних принципів, економічних, правових, соціальних норм, норм безпеки життєдіяльності та охорони праці;
- РН 17. Демонструвати власні професійні компетентності та готовність до професійної діяльності [8].

Педагогічна діяльність з естетичного виховання студентів навчальних закладів вищої освіти включає: навчально-виховний процес і організацію навчання; позанавчальну діяльність і організацію дозвілля; самодіяльну естетико-художню творчість. Кожен з означених елементів педагогічної діяльності передбачає використання відповідних методів роботи [2]:

- переконання;
- прикладу;
- вправ;

- заохочення;
- критики і самокритики.

Зазначимо, що жоден з названих методів не є універсальним. Виконання усієї сукупності завдань естетичного виховання студентів досягається творчим використанням всього арсеналу методів у процесі взаємодії суб'єкта і об'єкта [2].

Незважаючи на форму навчання, що змінилася на дистанційну через ряд певних проблем (Covid-19, карантин, повномасштабне вторгнення), вирішальним фактором естетичного розвитку студентів є не засоби самі по собі, а творче ставлення студентів до них, що формується внаслідок ефективної педагогічної діяльності.

В умовах дистанційного навчання викладачі Ніжинського фахового коледжу культури і мистецтв імені Марії Заньковецької використовують такі Інтернет-сервіси:

1. Google Classroom – безкоштовний сервіс, яким може скористатися кожен, хто має обліковий запис у Google. За допомогою його можна організувати дистанційне навчання з використанням сервісів Google (Диск, Форми, Документи, Таблиці, Презентації, Blogger, Youtube, Hangouts), перевірити здані завчання і залишити приватні коментарі, що є важливим у дистанційному навчанні.
2. Zoom, Google Meet – загальнодоступні та безкоштовні сервіси для безпечних аудіо- та відео-конференцій.
3. Кеер (нотатки), Jamboard – безпечні інструменти Google, що дають змогу створювати таблиці, задачі, зразки партитур, інтелект-карти, стрілки часу, цифрові бейджі, сценарії, плани роботи над сценарієм, тощо).

Ці сервіси дають можливість студентам і викладачам завжди бути на зв'язку, що не тільки покращує комунікацію, а й позитивно відображається на результаті роботи, так як у будь який момент можна отримати відповіді на питання, додаткову інформацію та зауваження, що є однозначно важливим у теперішній важкий час. Важливими практичними навичками затребуваними у

майбутній професії, що набувають студенти під час дистанційного навчання є:

- створення режисерського задуму сценарію;
- розробка сценарних планів різних за складностями;
- підбір та опрацювання художнього та документального матеріалу;
- відповідний підбір засобів художньої виразності згідно режисерського задуму та головної думки сценарію;
- створення сценарію та його літературний запис.

Отже можна зробити висновок, що дисципліна «Сценарна майстерність» дуже важлива для надбання компетенцій при підготовці спеціалістів з менеджменту соціокультурної діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Донченко Н. П. Режисура та акторська майстерність: Навч. посібник. Київ, 2006. 260 с.
2. Зязюн І. А., Крамущенко Л. В., Кривонос І. Ф.. Педагогічна майстерність. Київ: Вища шк., 1997. 349 с.
3. Крипчук М. В. Основи сценарної майстерності: навчально-методичні рекомендації для мистецьких закладів фахової передвищої освіти. Київ: ДНМЦЗКМ, 2019. 30 с.
4. Любарець В. В. Теорія і практика професійної підготовки майбутніх менеджерів соціокультурної діяльності в умовах інформаційно-освітнього середовища: дис. ... док. пед. наук. Київ, 2019. 515 с.
5. Маккі Роберт. Оповідь. Субстанція, структура, стиль та принципи письмової екранізації; пер. з англ. Антоненко В., Войтенко В., Грецишин К. Київ: АРК.ЮЕЙ. 2021. 520 с.
6. Обертинська А. П. Основи теорії драми та сценарної майстерності : навч. посіб. Київ: Держ. академія керівних кадрів культури і мистецтв, 2002. 132 с.
7. Сегер Лінда. Як зробити хороший сценарій великим. Практичне керівництво голлівудського експерта; пер. з англ. Видавництво: Глобус. Харків. 2011, 212 с.
8. Стандарт фахової передвищої освіти України зі спеціальності 028 Менеджмент соціокультурної діяльності [Чинний від 2021-06-10]. Київ, 2021. 14 с. (Інформація та документація).
9. Release education 2016. Сценарна майстерність. URL: <http://release.ua/stsenarna-majsternist/> (дата звернення: 12.11.2022).